

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีจิว จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวอังคณา ผดุงสิทธิกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

อังคณา ผดุงสิทธิกุล : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีจิว จังหวัด
นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์วัลลภ สุปัญญาโชติกุล, 162 หน้า

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีจิว จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการบริหารจัดการกองทุน ตลอดจนบริบทชุมชนในด้านต่างๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาโดยอาศัยการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์จัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบ บร. การจัดเวทีชาวบ้าน รวมถึงการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับวิเคราะห์และประเมินผลตามรูปแบบของซีพีพีโมเดล จากผลการวิจัย พบว่า กองทุนหมู่บ้านโนนประดู่ มีกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกทั้งสิ้น 58 ราย ใน 3 กลุ่มอาชีพหลัก คือ ค้าขาย 6 ราย เลี้ยงสัตว์ 38 ราย เกษตรกรรม 14 ราย รวมเป็นเงินทั้งหมด 884,000 บาท ซึ่งเงินกู้ดังกล่าวยังไม่ครบกำหนดการส่งคืน จากการปล่อยกู้ผู้นำเงินไปประกอบอาชีพหลัก และอาชีพเสริมของตนเอง เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง เลี้ยงสุกร เหมามันสำปะหลัง ทำไร่ฮ้อย ทำให้มีการจ้างงานในหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีรายได้ มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านเป็นอย่างดี

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

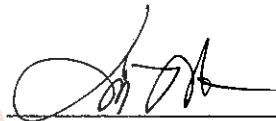
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการ และการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์วัลลภ สุปัญญาโชติกุล)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ดร.มัลลิกา สังข์สนิท)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

25 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณประธานกองทุน หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนสมาชิกชุมชนบ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ให้ความร่วมมือและได้ให้ ข้อมูลในด้านต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางกลุ่มประเมิน จัดขึ้นในการเสียสละเวลาอันมีค่าให้แก่ผู้จัดทำ

ขอขอบพระคุณอาจารย์วัลลภ สุปัญญาโชติกุล อาจารย์นิเทศก์ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้อนุเคราะห์เวลาให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในท้องที่และการติดตามในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์สังัด พิษพันธ์ ซึ่งเป็นอาจารย์นิเทศก์ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้อนุเคราะห์เวลาให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในท้องที่และการติดตามในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณเพื่อนบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำสารนิพนธ์ ท้ายที่สุดนี้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนที่เป็นสาระประโยชน์ ผู้จัดทำขอขอบความดีความชอบให้แก่บิดา มารดา และบุคคลที่กล่าวนาม และไม่ได้กล่าวนามในข้างต้นนี้

อังคณา ผดุงสิทธิกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
1.3 กรอบความคิดทฤษฎี	3
1.4 วิธีดำเนินการ	3
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	5
2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.1)	6
2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.2)	7
2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7
2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
2.7 หลักการประเมิน โครงการแบบชีพฟ์โมเดล	9
2.8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	11
3.1 รูปแบบการประเมิน	15
3.2 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	15
3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล ตามรูปแบบการประเมิน	16
3.4 ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบ การประเมิน	18
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	24
3.6 กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	27
4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	27
4.2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	40
4.3 สรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	45
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	49
5.1 สรุปและอภิปราย	49
5.2 ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	54
ภาคผนวก ก แผนที่หมู่บ้านโนนประจักษ์	55
ภาคผนวก ข ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544	57

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค	66
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	
ภาคผนวก ง	90
ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน โนนประคู้ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา	
ภาคผนวก จ	97
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (กทบข.๑)	
ภาคผนวก ฉ	99
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุน หมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (กทบข.๒)	
ภาคผนวก ช	111
แบบรายงาน บร.1 - บร.12	

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แสดงองค์ประกอบของระบบ	12
2. แสดงระบบการทำงานของหน่วยระบบ A	13
3. แสดงการทำงานของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B	14
4. แสดงประเภทของการประเมินและตัวชี้วัดของการประเมิน	14
5. ระบบการทำงานของ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	17

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท	19
3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย	22
3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ	24
3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต	26
4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	34
4.2 รายได้ของประชากรในหมู่บ้าน โนนประดู่ หมู่ที่ 14 ต่อปี ในแต่ละครอบครัว	35
4.3 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	35
4.4 แสดงจำนวนอาชีพหลักหมู่บ้าน โนนประดู่ หมู่ที่ 14	36
4.5 แสดงจำนวนอาชีพรองหมู่บ้าน โนนประดู่ หมู่ที่ 14	36
4.6 ที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย	36
4.7 การประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน โนนประดู่ หมู่ที่ 14	37
4.8 แสดงจำนวนครูโรงเรียน โนนประดู่	37
4.9 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนประดู่	38

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เกิดจากความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และมีความจำเป็นเร่งด่วนโดยมีปรัชญา ในการสร้างจิตสำนึก ความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและการจัดการหมู่บ้านและชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

รัฐบาลซึ่งมี พันตำรวจโท ดอกเตอร์ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุน แล้วเสร็จจะได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุน รับการจัดสรรเงิน โอนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

หมู่บ้านโนนประคู้ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีจิว จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเงินกองทุนให้จำนวน 1 ล้านบาท แล้วเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2544 ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จะมีประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1) เพื่อทราบว่าการบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

1. ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2. ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

3. ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

4. เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคม ก็มีภูมิคุ้มกัน

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2) เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง

3) เพื่อให้ได้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับรายบุคคล

4) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นผู้กำหนด

1.3 กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้ใช้กรอบแนวคิดหรือโครงสร้างความคิด หรือต้นแบบทางความคิดอะไรเป็นเครื่องนำทางสำหรับการกำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวแปร เพื่อการเก็บข้อมูลในการประเมินสำหรับนักศึกษานี้ ได้แก่อีกกำหนดไว้แล้วในหลักสูตรว่า ให้ใช้ “ต้นแบบความคิดเชิงระบบ” (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปรสำหรับการเก็บข้อมูล ต้นแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่า “ซีพีโมเดล” (CIPP Model) โดยที่ใช้ตัวอย่างของหน่วยระบบ ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาแล้ว ในหน่วยที่ 1 ของชุดวิชาที่ 1 ว่าด้วยการวิจัยชุมชน อักษรย่อดังกล่าวมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

1.4 วิธีการดำเนินการ

ในการดำเนินการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะ

ทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูล

เพื่อเติม

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยรวบรวมผลการวิเคราะห์เป็นเอกสาร

ขั้นที่ 6 สรุปผลการดำเนินงานในรูปของสารนิพนธ์

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน

3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและแนวทางการวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

4. ได้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทจะยังคงอยู่หรือไม่ ได้ทราบว่าเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ จริงหรือไม่

บทที่ 2

ปฏิทัศน์วรรณกรรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านโนนประคู้ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบและวิธีปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป็นนโยบายของทางรัฐบาลเพื่อเป็นการส่งเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองของชุมชนและหมู่บ้านในด้านการเรียนรู้ พัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน เสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของแต่ละหมู่บ้าน โดยให้สมาชิกในชุมชนเป็นผู้จัดระบบบริหารกันเอง เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคงต่อไป

2.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. เพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชน และท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน
2. เสริมสร้างจิตสำนึกและความสามัคคีในชุมชนและท้องถิ่น
3. เพื่อเกื้อกูลประโยชน์ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน หน่วยราชการ เอกชน และประชาสังคม
5. เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง และสนับสนุนภูมิปัญญาของตนเองให้ยั่งยืนต่อไป
6. ติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

2.1.3 วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง
2. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
4. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดภาระรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
5. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544

2.2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการจำนวนไม่เกิน 10 คน เลขานุการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ไม่เกิน 3 คน
2. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระในตำแหน่งคราวละ 2 ปี
3. นอกจากการพ้นวาระแล้ว กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก ล้มละลาย หรือถูกศาลพิพากษา
4. ในการประชุมแต่ละครั้งต้องมีกรรมการเกินกึ่งหนึ่ง
5. กรรมการมีหน้าที่ตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน
6. คณะกรรมการจะได้เบี่ยงเคียงค่าประชุมตอบแทนในอัตราที่กำหนด

2.2.2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนในสำนักงานเลขานุการนายกรัฐมนตรี สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ในการ รวบรวมข้อมูล ประชาสัมพันธ์ รายงานผลประจำปี และดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยรายละเอียดของระเบียบได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก ข

(สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี 2544)

2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในวาระหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสถียร จังหวัด
นครราชสีมา วันที่ 24 มิถุนายน 2544 ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครอบครัวเรือนในหมู่บ้าน
ครัวเรือนละ 1 คน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยมี
คณะเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรคณะกรรมการดำเนินด้วยความ
บริสุทธิ์ ยุติธรรมและโปร่งใส สำหรับการประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านจำนวนไม่
น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด หรือหัวหน้าครอบครัวอาจมอบหมายให้ผู้แทน
ครัวเรือนเข้าประชุมแทนได้ และคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกก็เป็นไปตามมติของที่ประชุม
พร้อมทั้งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบข้อบังคับทุกประการ

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามระเบียบของคณะ
กรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา
ไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตามอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมใน กิจกรรม
ชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยึด
มั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นสำหรับความ
ผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องโทษคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอลงอาญาหรือรอการลง
โทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก
หรือไม่ออกจากราชการองค์กระออิสระตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่าง ร้ายแรงแก่ราชการ องค์กร
หรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ (4) รายละเอียดปรากฏภาคผนวก จ (ที่มา : กทบข.๑)

2.4 การขอขึ้นทะเบียนความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามสภาพความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและความพร้อมต่างๆ ของหมู่บ้านที่ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนประเมิน จะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ของหมู่บ้าน เช่น จำนวนประชากร อาชีพของประชากรในชุมชน ผลผลิตทางด้านต่างๆ การซื้อและจำหน่ายผลผลิตและปัจจัยการผลิต รวมไปถึงรายได้เฉลี่ยของประชากรในชุมชน
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะกล่าวเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกคณะกรรมการ คุณสมบัติของคณะกรรมการและทำการคัดเลือกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน เป็นเรื่องของการกำหนดวิธีการและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้สำหรับดำเนินงานและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นของกองทุนหมู่บ้าน เช่น การจัดทำบัญชีการกู้ยืมเงินกองทุนและการชำระคืนเงินกู้
4. ทุนในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน พุถึงเรื่องของการจำแนกกลุ่มและกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน จำนวนสมาชิก วันที่จัดตั้งและเงินทุนสะสม ที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และความร่วมมือในการเชื่อมโยงพัฒนาหมู่บ้าน กับเครือข่ายอื่นนอกชุมชน
5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จะเป็นรายละเอียดในการกู้ยืมเงิน วิธีในการบริหารการเงิน การให้กู้ยืมเพื่อกิจกรรมใด หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ การควบคุมติดตามการใช้คืนเงินกู้ และวิธีการในการแก้ปัญหาต่างๆ อันอาจจะเกิดขึ้นได้ รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ฉ (ที่มา : กทบข .๒)

2.5 ระเบียบและข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

จัดทำขึ้นเพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมนิสัยการออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก

โดยรวม จึงเห็นสมควรให้กำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โนนประดู่ นี้ นำเสนอไว้ในภาคผนวก ข (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนประดู่ : 2544)

ที่ตั้ง : สถานที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้านอยู่เลขที่ 24 หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีคว์ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ทำการของประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ใช้เป็นสถานที่ประชุม คณะกรรมการและสมาชิกในการประชุมแต่ละครั้ง

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน ส่งเสริมการออมทรัพย์ บรรเทาเหตุฉุกเฉินทางการเงิน พัฒนาจิตใจของสมาชิกในชุมชนให้มีคุณธรรม

แหล่งที่มาของกองทุน : ที่มาของกองทุนประกอบด้วย เงินและทรัพย์สินจากการจัดสรรของคณะกรรมการ การกู้ยืมเงิน ดอกเบี้ยจากการกู้ยืม เงินฝากสัจจะ เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ

คุณสมบัติของสมาชิก : ต้องเป็นผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน โนนประดู่ ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน มีความเข้าใจในระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการเห็นชอบให้เป็นสมาชิก อุดหนุน เสียสละและปฏิบัติตามระเบียบกองทุน มีเงินฝากสัจจะกับกองทุน ไม่คิดยาเสพติดและประพฤติตนดี

การเป็นสมาชิก : การสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านนั้น ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้กำหนดไว้ตามระเบียบ และต้องยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิก ได้ที่คณะกรรมการกองทุน เพื่อรอผลการพิจารณาจากคณะกรรมการต่อไป

การพ้นจากสภาพจากการเป็นสมาชิก : สมาชิกที่ดื้อพ้นจากการเป็นสมาชิกด้วยเหตุต่างๆ คือ ตาย ลาออก วิกลจริต จำนวนสมาชิกทั้งหมดออกคะแนนเฉลี่ยให้ออก 2 ใน 3 ฝ่ายระเบียบของกองทุน มีคุณสมบัติไม่ครบตามระเบียบของกองทุนนี้ นำเสนอไว้ในภาคผนวก ง (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนประดู่ : 2544)

2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แนวทางในการพิจารณาเงินกู้สำหรับกองทุนหมู่บ้าน โนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีคว์ จังหวัดนครราชสีมา ได้ยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีประวัติดี เป็นคนซื่อสัตย์ ไม่เคยมีประวัติเสียหายทางด้านต่างๆ อุดหนุน ขยันหมั่นเพียร และมีประสพการณ์ในธุรกิจที่จะทำ

2. มีหลักประกัน หรือบุคคลค้ำประกันที่สามารถชำระหนี้แทนได้ และมีความรับผิดชอบ ถ้าเป็นทรัพย์สินจะต้องมีสภาพคล่องตัว

3. ความสามารถในการชำระหนี้

- พิจารณาจากรายได้ของผู้กู้ การประมาณรายได้ รายจ่าย

- ภาวะการตลาดของสินค้าผู้กู้ ธุรกิจมีตลาดรองรับหรือไม่ ขายได้หรือไม่
- มีปัญหาในการหาวัตถุดิบมาผลิตหรือไม่
- ทำเลที่ตั้งของกิจการ ปัญหาของสภาพแวดล้อม อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ หรือใกล้แหล่งสินค้าที่จะขายและสะดวกต่อผู้ซื้อหรือไม่

4. ผู้กู้ควรมีเงินทุนสำรองของตนเองจำนวนหนึ่ง ไว้สำหรับประกอบอาชีพในสัดส่วนที่เหมาะสม หากใช้เงินทุนตนเองน้อย แต่ขอกู้มาน้อย ภาวะการผ่อนชำระก็จะสูง ดังนั้นควรพิจารณาถึงปัญหาในข้อนี้ด้วย

2.7 หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพโมเดล

สต๊อฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพ ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

C ย่อมาจาก Context Evaluation คือ การประเมินก่อนการดำเนินการ โครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล และความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ (โดยรายละเอียดจะอยู่ในบทที่ 3)

I ย่อมาจาก Input Evaluation คือ การประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

P ย่อมาจาก Process Evaluation คือ การประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

P ย่อมาจาก Product Evaluation คือ เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการชุก เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

2.8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพการบริหารและการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่บัณฑิตเข้าไปศึกษาเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็ง ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มี

การสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกองทุน โดยให้ทุนการศึกษากับบัณฑิตเพื่อศึกษาหลักสูตร การจัดการและประเมิน โครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่บัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ว่างงานในช่วงสภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังตกต่ำ ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาท้องถิ่นและบ้านเกิดของตนเอง อีกทั้งบัณฑิตที่ผ่านโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ การวิเคราะห์โครงการอย่างมีระบบ รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตร” และสามารถนำหน่วยกิตไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะ หมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยหมู่บ้านจะใช้ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพฟ์โมเดล” ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ได้นำไปใช้ในการประเมินโครงการที่สำคัญ มีดังนี้

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินคือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ และได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยเกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จ ของโครงการควรพิจารณาความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุปมากกว่าการประเมินความก้าวหน้า

แนวคิดและรูปแบบการของครอนบาค (Cronbach's Concepts and Model) ครอนบาค ได้กล่าว ถึงการประเมินคือ การเรียนรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาโดยนำเสนอวิธีการประเมินที่ใช้นอกจากการทดสอบ 4 แนวทางคือการ ศึกษากระบวนการ การวัดศักยภาพของผู้เรียน การวัดเจตคติ และการติดตามผล ดังนั้นการประเมินโครงการด้านการ ศึกษาไม่ควรประเมินผลกระทบบ้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation IDEOLOGIES AND Model) สคริฟเวน ได้กำหนดความหมายของการประเมิน “การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมิน” โดยที่จะสร้างแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของ ไทเลอร์และครอนบาคเข้าด้วยกัน

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสแตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation) สแตก ได้กล่าวถึงการประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย แล้วนำมาจัด ให้เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน โดยนำเสนอรูปแบบการประเมิน เคาน์แนนซ์ (Stake's Countenance Model) มี 2 มิติ คือ มิติในแนวตั้งและมิติในแนวนอน ซึ่งเสนอความสัมพันธ์และ ความสอดคล้องของการใช้เมตริกทั้งสอง

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation) สเตก ได้กล่าวถึงการประเมินคือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายแล้วนำมาจัดให้ เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน โดยนำเสนอรูปแบบการประเมิน เคาน์แนซ (Stake's Countenance Model) มี 2 มิติ คือมิติในแนวตั้งและมิติในแนวนอน ซึ่งเสนอความสัมพันธ์และความ สอดคล้องของการใช้เมตริกทั้งสอง

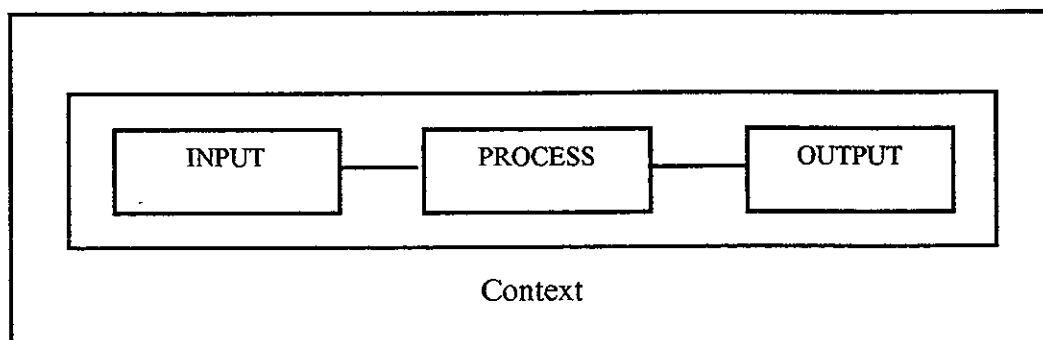
แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของ สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

สตฟเฟิลบีม ได้กล่าว “การประเมิน” เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูล มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือก ในการตัดสินใจ โดยกำหนดประเด็นออกเป็น 4 ประเภท เป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบ การประเมินแบบชีป (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ดังนี้

Context Evaluation	: C	การประเมินสถานะแวดล้อม
Input Evaluation	: I	การประเมินปัจจัยเบื้องต้น
Process Evaluation	: P	การประเมินกระบวนการ
Product Evaluation	: P	การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น

เฉลี่ยว บุรีภักดี และคณะ (2545) ได้อธิบายว่ากระบวนการของ CIPP Model องค์ประกอบ หรือตัวแปรที่มีผลต่อโครงการ (ภาพที่ 1) ซึ่ง Stofflebeam ได้กำหนดองค์ประกอบประเมิน โครงการไว้ 4 ประเภท

1. System Context : บริบทของหน่วยระบบ
2. System Input : ปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ
3. System Process : กระบวนการของหน่วยระบบ
4. System Product/Output : ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภูมิภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบของระบบ

การประเมิน (Evaluation) จะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ขึ้นตอนต่อไปคือ การกำหนด จุดประสงค์ว่าต้องการจะประเมินอะไรตามสิ่งที่กำหนด ซึ่งแต่ละส่วนของหน่วยระบบที่จะต้องนำมา ประเมินประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ

การประเมินบริบท (Context) เรียกว่า Context Evaluation

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) เรียกว่า Input Evaluation

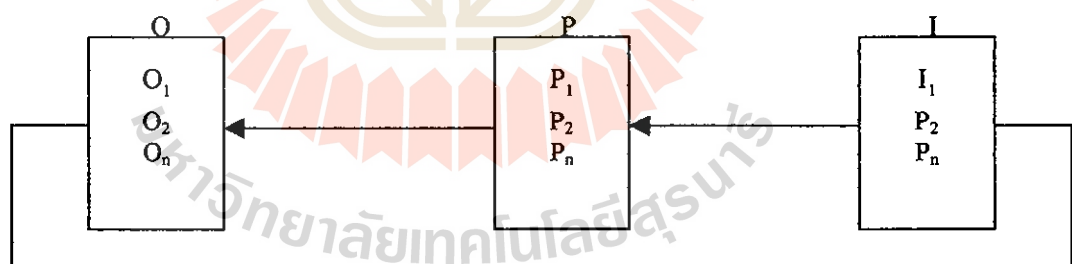
การประเมินกระบวนการ (Process) เรียกว่า Process Evaluation

การประเมินผลผลิต (Product/Output) เรียกว่า Product / Output Evaluation

การประเมินหน่วยระบบเมื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมินแล้วจะต้องมีตัวชี้วัดเพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการวินิจฉัยตัวชี้วัดของหน่วยระบบต่าง ๆ มีดังนี้

1. ตัวชี้วัดของการประเมินบริบท (Context Indicators) ใช้สัญลักษณ์ $C_1, C_2, C_3, \dots, C_n$
2. ตัวชี้วัดของการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Indicators) ใช้สัญลักษณ์ $I_1, I_2, I_3, \dots, I_n$
3. ตัวชี้วัดของการประเมินกระบวนการ (Process Indicators) ใช้สัญลักษณ์ $P_1, P_2, P_3, \dots, P_n$
4. ตัวชี้วัดของการประเมินผลผลิต (Product/Output Indicators) ใช้สัญลักษณ์ $O_1, O_2, O_3, \dots, O_n$

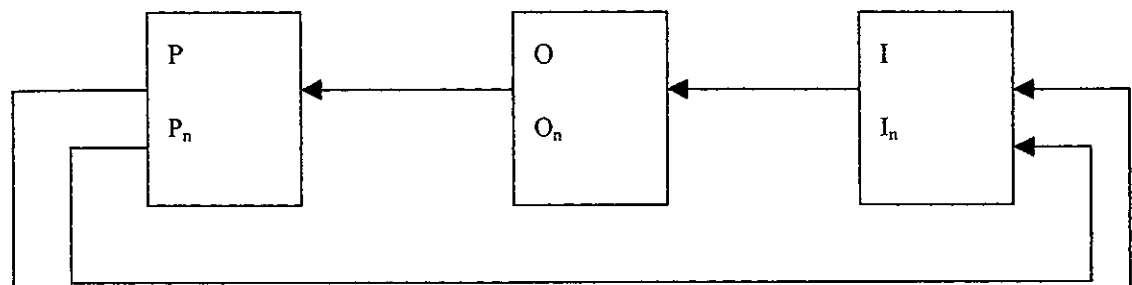
หน่วยระบบ A

แผนภูมิภาพที่ 2 แสดงระบบการทำงานของหน่วยระบบ A

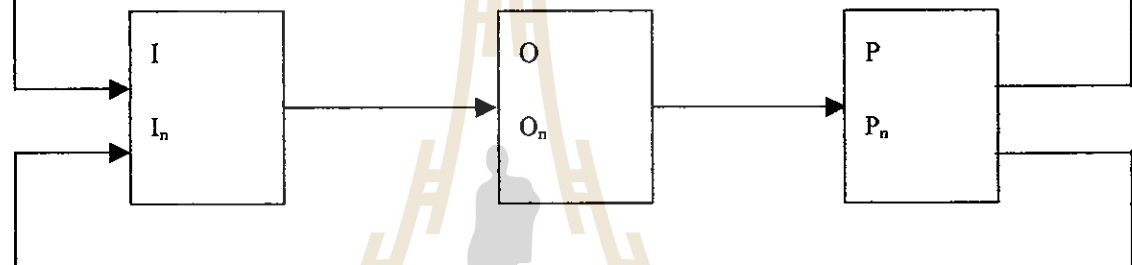
ในทำนองเดียวกันการประเมินโครงการ ถ้ามีหน่วยระบบหลายระบบในบริบทเดียวกันก็จะใช้ ตัวโครงสร้างระบบแบบเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นที่กล่าวถึงหน่วยระบบ A ดังนั้นระบบที่ 2 อาจจะเรียกว่าหน่วยระบบ B รวมเข้าเป็นหน่วยระบบเดียวกัน โดยเห็นได้ว่าผลผลิตของหน่วยระบบ A บางตัวจะเป็นปัจจัยนำเข้าของตัวเอง (หน่วยระบบ A) ในการดำเนินการในระยะต่อไป ผลผลิตของหน่วยระบบ A บางตัว จะเป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B และผลผลิตของหน่วยระบบ B บางตัวจะเป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ด้วย

หน่วยระบบ A

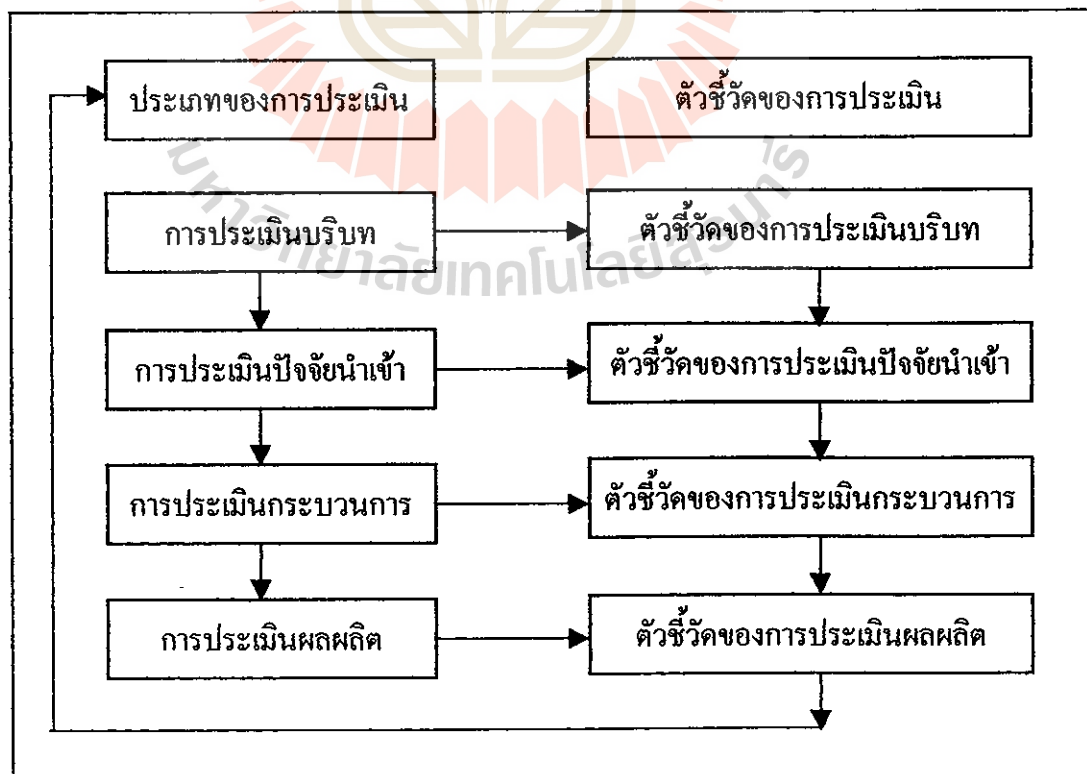
C₁, C₂...C_n

หน่วยระบบ B

แผนภูมิภาพที่ 3 แสดงการทำงานของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B

ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและตัวชี้วัดของการประเมิน สามารถอธิบายได้ ดังนี้

แผนภูมิภาพที่ 4 แสดงประเภทของการประเมินและตัวชี้วัดของการประเมิน

จากแนวคิดทฤษฎีระบบนั้น ชุมชนบ้านโนนประดู่ คือ หนึ่งหน่วยระบบนั้น ชุมชนบ้านโนนประดู่ คือ หนึ่งหน่วยระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ประเภท ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กองทุนหมู่บ้านโนนประดู่ ถือเป็นอนุระบบหนึ่งของหน่วยระบบชุมชนบ้านโนนประดู่ และหน่วยอนุระบบของ กองทุนบ้านโนนประดู่ มีหน่วยระบบย่อยลงไปอีก เช่น ตัวชี้วัดที่ต้องการประเมิน โดยเริ่มต้นจากการประเมินกระบวนการแทนด้วย $(I_1, I_2, I_3, \dots, I_n)$ ซึ่งจะต่อด้วยการประเมินกระบวนการแทนด้วย $(P_1, P_2, P_3, \dots, P_n)$ ซึ่งจะต่อด้วยการประเมินผลผลิตแทนด้วย $(O_1, O_2, O_3, \dots, O_n)$ โดยผลที่เกิดขึ้นอาจจะย้อนกลับมาเป็นปัจจัยนำเข้าอีกก็ได้

3.1 รูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมิน รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซิฟฟ์โมเดลตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้แล้วซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (กู่) ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (CONTEX EVALUATION : C)
เป็นการประเมินก่อนดำเนินการ โครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (INPUT EVALUATION : I)
เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการ โครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (PROCESS EVALUATION : P)
เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (PRODUCT EVALUATION : P)
เป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการรวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

3.2 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร หมายถึง สมาชิกทั้งหมดของกลุ่มเป้าหมายของการดำเนินโครงการที่ผู้ประเมินจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วน โดยที่หมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอเสีจิว จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากรทั้งหมด 479 คน เป็นชาย 264 คน เป็นหญิง 215 คน มีจำนวนครัวเรือน 92 ครอบครั้ว มีคณะกรรมการหมู่บ้าน 7 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

2 คน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ 14 จำนวน 9 คน เช่น การเก็บข้อมูลตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชน ตามเกณฑ์ที่กำหนด 50% ของครัวเรือนของครัวเรือนในหมู่บ้าน

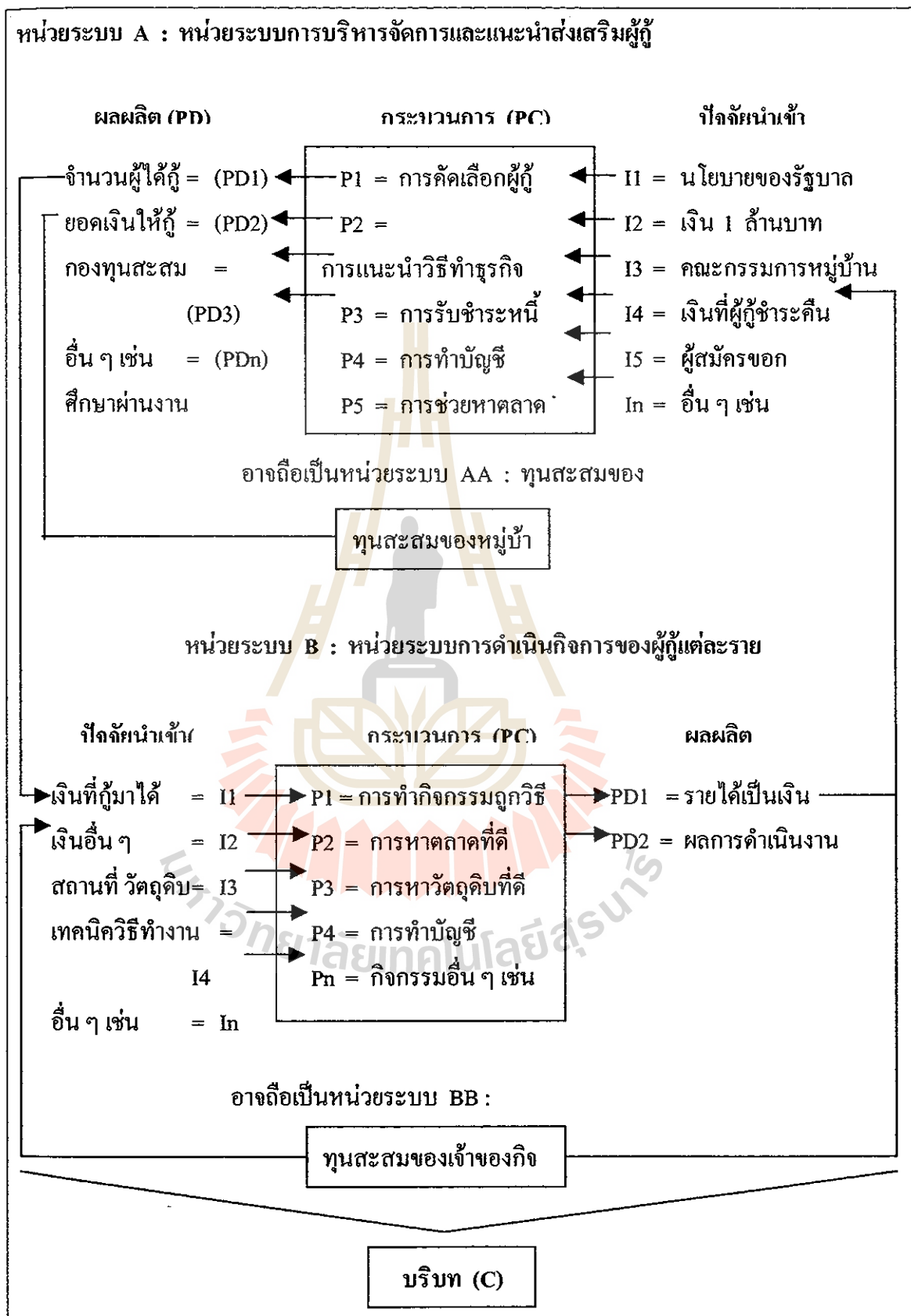
กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง สมาชิกบางส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรในหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ 14 มี 92 ครัวเรือน คิดเป็น 50% ของ ครัวเรือน ก็จะได้ 45 ครัวเรือน ที่ต้องตอบแบบสอบถาม โดยจะมีการกระจายกลุ่มออกไปให้ทั่วถึงเพื่อจะได้ข้อมูลที่ เป็นภาพรวมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมา กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ สัมภาษณ์เช่นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน(ทุกคน) ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปในชุมชน เป็นต้น

ผู้ประเมินได้นำเอากลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ มาเป็นกลุ่มเป้าหมายในการประเมินครั้งนี้

3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบ การประเมิน

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้ง ผู้ ประเมิน ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบชีพ พ์ โมเดล ดังที่กล่าวไปแล้วในบทที่ 1 และบทที่ 2

ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามการแบ่ง หน่วยระบบ 2 ระบบ คือ หน่วยระบบ A และ หน่วยระบบ B ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ บริบท ปัจจัยกระบวนการและผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและราย บุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

แผนภูมิภาพที่ 5 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิภาพที่ 5 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและ
ผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ
ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมี
หน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมี
กระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิตตามรายการ
ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัย
นำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพ
ตามรายการและมี O ได้แก่ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วย
ระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำ ดำเนิน
กิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินงานได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับ
หน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ
และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาล
เกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

3.4 ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่ง
ข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ
และ ผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

3.4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1-ประวัติความเป็น มาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเส้นทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง)คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 ศึกษาจากเอกสาร
C2-สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์
C3-สภาพเศรษฐกิจและ สังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัยตำบล โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 สังเกต

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	6. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C4-วัฒนธรรมประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อค่านิยมต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐานเช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศาลประชาคม ไร่สวน ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต
C6-ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง)	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ อายุ ความเชี่ยวชาญ)		
C7-โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง(ชื่อ โครงการ/กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดองกัน 7. การรวมกลุ่ม 8. การประชุม/เสวนาสม่ำเสมอ 9. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 10. มีผู้นำที่มีคุณธรรม บุติธรรม 11. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C9-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10-รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3.4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน I1-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุน	1. ระเบียบสำนักนายก 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ กองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2-เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
13-คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ 2. ศึกษาจากเอกสาร
14-เงินที่ผู้กู้ชำระคืน	1. จำนวนเงินชำระคืน 2. ระยะเวลาการชำระคืน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษา
15-ผู้สมัครขอกู้	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. คำธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4ล 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
16-จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
17-สถานที่และวัตถุประสงค์	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
18-เทคนิคการทำงาน	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
19-กำลังทำงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3.4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC1-การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
PC2-ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี บัญชีลูกหนี้ บัญชีดุลเงินตั้งจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC3-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 3.3 คิวชีวัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC4-การช่วยหาคลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาคลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการคลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC5-การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์
ระดับรายบุคคล PC6-การทำกิจการอย่างถูกวิธี	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6
PC7-การหาคลาดที่ดี	1. วิธีการหาคลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาคลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC8-การหาวัตถุดิบที่ดี	1. วิธีการหาวัตถุดิบ ผู้ช่วยเหลือแนะนำในการหาคลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
PC9-การทำบัญชี	1.การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร

3.4.4 การประเมินผลผลิตมีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD1-จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นและผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวนตาม บร. 4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD2-ยอดเงินที่ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค. 45 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD3-กองทุนสะสม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
PD4-รายได้เป็นเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD5-ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ บร.10

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองมีดังนี้

1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ 1. การสังเกตและบันทึกเป็นการสังเกต และ บันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.)

3. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน มีวิธีการดำเนินการดังนี้ ขอความร่วมมือทางประธานกองทุนและผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้าน โนนประคู้ เพื่อหารือในการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการจัดเวทีชาวบ้าน กำหนดวันที่จะจัดเวลาเท่าไร รวมทั้งกำหนดผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการต่างๆ เช่น การเชิญกรรมการเข้าร่วมเวที ฯลฯ การจัดเตรียมสถานที่ การบริการอำนวยความสะดวก การดำเนินการจัดเวทีประชาคม (ควรขอความร่วมมือจากพัฒนากรและคนในพื้นที่)

4. การศึกษาเจาะลึกกรณีชุมชนจากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนผู้ขอกู้

3.6 กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูล (แหล่งข้อมูล)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

3.5.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (PRIMARY DATA SAURCE) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง เช่น การเก็บจากการสำรวจชุมชน ปฏิบัติงานโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบรายงาน (บร.1 – บร.12) ต่าง ๆ

3.5.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (SECONDARY DATA SAURCE) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมิน ได้เลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้ให้แล้ว เช่น ข้อมูลเอกสารหลัก ของส่วนราชการที่เกี่ยวกับหมู่บ้าน โนนประดู่ (จ.ป.ฐ. แผนที่หมู่บ้าน เป็นต้น) เอกชน หนังสือพิมพ์ วารสาร การบันทึกต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต (เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เป็นต้น

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ประเมิน ได้ทำการดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการสัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน ชาวบ้านหมู่บ้าน โนนประดู่ เป็นต้น
2. ทำการสังเกตพฤติกรรมของชุมชน ว่าในหมู่บ้านชาวบ้านเขามีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง
3. การสัมภาษณ์แบบสุ่มตัวอย่างเพื่อหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ 2 วิธีดังนี้

1. วิเคราะห์เชิงคุณภาพ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลใดที่เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิด เห็น ประวัตติความเป็นมาของชุมชน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนแล้ว ซึ่งหาได้จากเอกสาร จากส่วนราชการ หนังสือพิมพ์ บทความ วารสารที่ลงเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตัวเลข โดยใช้สถิติเป็นคำร้อยละ เช่น การวัดระดับความเข้มแข็งของชุมชนโดยการคิดเป็นร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมดที่มี เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

4.1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ ในปี พ.ศ.2540 ประเทศไทยต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมโดยรวมทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนเพื่อแก้ไขวิกฤตของประเทศ โดยเน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การลดผลกระทบต่อคนและพัฒนาคนและสังคม การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและกลับสู่สมดุล และการปรับระบบบริหารจัดการ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างรุนแรง ความพยายามในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและในระยะปานกลางอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวอย่างช้า และมีเสถียรภาพในระดับหนึ่ง เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 ในปี 2543 จากที่เคยหดตัวต่ำสุดถึงร้อยละ 10.2 ในปี 2541 แต่ยังมีปัญหาในภาคการเงินและอสังหาริมทรัพย์ ปัญหานี้ สาธารณะและปัญหาการขาดดุลงบประมาณ อันเป็นข้อจำกัดของการจัดสรรทรัพยากรในระยะต่อไป นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยยังมีการพึ่งพิงทุน เทคโนโลยี และตลาดต่างประเทศ สถานการณ์การผลิตหลัก ของประเทศยังอ่อนแอ ไม่มีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานวัตกรรม ทั้งไม่สามารถรับถ่ายทอดและแปลทุนเทคโนโลยีมาใช้ ในการต่อยอดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่มีต่อคน และสังคมไม่ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตของ คนไทยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้รุนแรงขึ้น กล่าวคือ ภาวะความยากจนที่มีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอดในช่วงก่อนวิกฤตกับเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 11.4 ของประชากรทั้งประเทศ หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน 6.8 ล้านคน ในปี 2539 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 15.9 หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน 99 ล้านคน ในปี 2542 และในช่วงเวลาเดียวกันการกระจาย รายได้ก็แย่ลง โดยกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุด 20 เปอร์เซ็นต์แรก มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.2 หรือร้อยละ 3.8 ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงสุด 20 เปอร์เซ็นต์แรกมีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56.5 เป็นร้อยละ 58.5 อีกทั้งจำนวนคนว่างงานก็มีเพิ่มมากขึ้นก่อนช่วงการเกิดวิกฤตเกือบ 1 ล้านคน นอกจากนี้ความเสื่อมโทรมของ

ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมก็เป็นปัญหารุนแรงส่งผลให้เกิด ความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนัก นายกรัฐมนตรี, 2544)

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม

ธุรกิจขนาดเล็กลงและขนาดกลางโดยย่อมาจาก Small and Medium enterprise เนื่องจากรัฐเริ่มให้ความสนใจกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้น อีกทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมก็มีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจการขนาดกลาง และเล็กอย่างชัดเจนเพราะเห็นว่าเป็นกำลัง สำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบ ทั้งนี้ SME จึงไม่ใช่กิจการในลักษณะเดิม แต่จะต้องมีลักษณะใหม่คือ

- (1) เป็นธุรกิจที่สามารถขายได้ในบาทโซน และดอลลาร์โซน
- (2) ป้องเป็น SME ที่ผลิตมีดีไซน์ และมีคุณภาพที่ตลาด โลกต้องการ

และยอม รับผิดชอบ

(3) จะมีความสัมพันธ์ทางการบริหาร การออกแบบ และการผลิตที่เป็นสากล โดยมีหุ้นส่วนบริหารมาจากที่ใดก็ได้ของโลก ที่มีทักษะมีเทคโนโลยีมาถ่ายทอดและร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมเสี่ยง

- (4) จะต้องมีความเข้าใจตลาดของตนอย่างแท้จริง

- (5) จะต้องมีการปรับผลผลิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด

(6) จะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยจะต้อง ไม่มองหาแหล่งเงินทุนในประเทศเท่านั้น

1.3 นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐและการขาดดุลงบประมาณ

ภาครัฐยังคงดำเนินนโยบายการคลังแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจตลอด 3 ปีที่ผ่านมา โดยภาครัฐขาดดุลร้อยละ 3.5 ของในงบประมาณ 2544 และในงบประมาณ 2545 คาดว่าจะขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.5 ของสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วน และมาตราสำคัญของ รัฐบาลที่มีความคืบหน้าในการดำเนินการแล้วเป็นส่วนใหญ่ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง การพักชำระหนี้เกษตรกร ธนาคารประชาชน และกองทุน ประกันสุขภาพถ้วนหน้าเฉพาะเพียงใน ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2545 นั้น รัฐบาลเร่งการเบิกจ่ายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.0 เทียบกับร้อยละ 21.1 ในช่วงระยะเดียวกันของปีงบประมาณก่อน ทำให้มีการขาดดุลเงินสดถึง 69 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 63.9 ของการขาดดุลเงินสดของปีงบประมาณ 2544 ทั้งปี ซึ่งที่ผ่านมานั้น รัฐบาล ได้ชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้ยืมในประเทศเป็นสำคัญ

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี และภาวะการจ้างงานที่ปรับตัวดีขึ้นในส่วนของลูกจ้างรัฐบาลและลูกจ้างเอกชนทำให้ฐานภาษีขยายตัว รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคล

ธรรมดาในปีงบประมาณ 2544 ได้มากขึ้นร้อยละ 9.9 และด้วยผลจากการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตสุราและยาสูบ และได้รับรัฐบาลจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจึงเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยอัตราเพิ่มอยู่ที่ร้อยละ 7.0 ในขณะที่ภาษีเงินได้นิติบุคคลและอากรขาเข้าที่จัดเก็บได้ชะลอลงจากปีก่อนสะท้อนให้เห็น ถึงผลประกอบการของภาคธุรกิจที่ยังไม่ดีขึ้นอย่างชัดเจนนัก (ธนาคารแห่งประเทศไทยปี 44 และ แนวโน้มปี 45)

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศไทย

การพัฒนาประเทศในรอบสิบปีที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจึงมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนตามไปด้วย เนื่องจากผล กระทบต่อเนื่องจากการสูญเสียอย่างเป็นลูกโซ่

ช่วงระยะเวลาก่อนปี พ.ศ.2518 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยเสื่อมโทรมลงเนื่องจากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหามลพิษต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเน่าเสียของ แม่น้ำลำคลองซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง ทำให้มีการจัดตั้งองค์การที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ONLINE, 2545)

1.5 ความเดือนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ในปัจจุบันความเดือนร้อนของประชาชน คือการไม่มีงานทำ อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ มีทั้งสาเหตุจากการเลิกทำงาน ไม่ยอมทำงานที่ลำบาก เป็นต้น นอกจากนี้ไม่มีงานทำแล้วความเดือนร้อนของประชาชนมีสาเหตุมาจากการขาดสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน อันเนื่องมาจากภาครัฐรวมถึงภาคเอกชนด้วย ก่อให้เกิดการกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อที่สามารถอำนวยความสะดวกให้เกิดชีวิตได้ บางทีการกู้หนี้ยืมสินก็อาจจะมีการนำเอาสิ่งของจะเป็นที่ดินหรือบ้านเรือนไปจำนองเอาไว้ และเมื่อถึงกำหนดการไถ่ถอนหรือชำระหนี้ก็ไม่สามารถทำตามสัญญาได้ ทำให้ที่ดินหรือบ้านเรือนรวมทั้งไร่นา ถูกยึดไปก็จะเกิดปัญหา การไม่มีที่ดินทำกินขึ้นมาอีก ทางภาครัฐบาลถึงได้พยายามแก้ไขปัญหาให้แก่ชาวบ้านโดยการส่งบุคคลากรลงไปให้คำแนะนำแก่ชาวบ้านเหล่านั้น เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย ONLINE, 2545)

1.6 บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นสังคมชนบท

เนื่องจากในสังคมชนบทผู้คนแทบจะทุกคนมีระดับการศึกษาต่ำมาก ทำให้เกิดปัญหาการเรียนรู้หนังสือ ประกอบกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยขาดการบริหารจัดการที่ดี จึงได้เกิดปัญหาตามมาคือ ปัญหาการขาดที่ดินทำกินด้วย ปัญหารายได้น้อยไม่พอกับรายจ่ายเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นฐานเพื่อ ไปประกอบอาชีพใหม่ๆ ที่ดีกว่าเท่านั้นนอกจากนั้นยังได้เกิด

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้สังคมในท้องถิ่นชนบทอ่อนแอ (ธนาคารแห่งประเทศไทย ONLINE, 2545)

1.7 ค่านิยมในกระแสวิวัฒนาการและสินค้าจากต่างประเทศ

จากหนังสือมองอเมริกามาแก้ปัญหาไทยกล่าวถึงสังคมไทยว่าสังคมไทยมีความเกี่ยวข้องกับอารยธรรมตะวันตกเป็นอย่างมาก อิทธิพลของสังคมในตะวันตกขณะนี้มีมากในสังคมไทย ปัจจุบันนี้ความนิยมตามวัฒนธรรมตะวันตกมีให้เห็นกันทั่วไป ตัวอย่าง เช่น ถ้าประเทศสหรัฐอเมริกา ผลิตสิ่งของเครื่องใช้ขึ้นมา เพียงชั่วระยะเวลาเดียวประเทศไทยก็จะมีสิ่งของนั้นวางขายกันทันที คนไทยที่ซื้อของชิ้นนั้นต่างก็คิดว่าเป็นสิ่งที่โก้ คนไทยส่วนมากพยายามเดินตามวัฒนธรรมตะวันตก โดยลืมความเป็นจริงและความเป็นอยู่ของสังคมไทย (ประยุทธ์ ปยุต, 2530)

เมื่อพิจารณาถึงตัวเลขการส่งออกและนำเข้าสินค้าต่างๆ แล้วนั้นเห็นว่าตัวเลขของการส่งออก และการนำเข้ามีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นั้นประมาณตัวเลขทั้งสองตัวมีความแตกต่างกันมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น การเพิ่มขึ้นของอัตราการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมีปริมาณที่มากกว่าส่งออกสินค้านั้นก็หมายความว่าสินค้าจากต่างประเทศเป็นที่นิยมมากกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย ONLINE 2545)

4.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1.1 บ้านโนนประคู้ เป็นหมู่บ้านที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ 2529 เมื่อ 16 ปีที่ผ่านมาโดยแยกออกมาจากหมู่บ้านโนนประคู้ หมู่ที่ 3 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สาเหตุที่แยกหมู่บ้านเพราะต้องการงบประมาณเข้ามาพัฒนาหมู่บ้านและสภาพชุมชนมีความเหมาะสมที่จะตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านได้ โดยมีจำนวนครอบครัวมากกว่า 50 ครอบครัว และห่างออกไปจากหมู่บ้านประมาณ 1,000 เมตร จะมีกลุ่มบ้านเล็กอยู่เรียกว่า “บ้านหินลาดน้อย” ซึ่งอยู่กับบ้านโนนประคู้ หมู่ที่ 14 ที่มาของชื่อหมู่บ้านจะเรียกตามลักษณะทางภูมิประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นโนนและมีคันประคู้ ขึ้นมากในบริเวณนี้

1.2 คนกลุ่มแรกที่เข้ามาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน เริ่มที่คนเข้ามาอยู่เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2465 โดยกลุ่มแรกคนเหล่านั้นอพยพมาจากบ้านหนองบัวน้อย ตำบลบ้านหันในอดีต อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยการนำของนายตาย (ไม่ทราบนามสกุล กับนายอ่อน ได้พบถูกหลานมาตั้ง บ้านเรือนอยู่ สาเหตุที่ย้ายมาเพราะพื้นที่เดิมนั้นแห้งแล้ง ไม่มีน้ำเพียงพอที่จะทำการเกษตร จึงได้ แสวงหาพื้นที่ใหม่ในการเพาะปลูก และเห็นว่ามีที่ไร่นาของตนอยู่ทางโนนประคู้จึงได้

พากันอพยพมา ทำการเกษตรในพื้นที่ใหม่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2474 ได้ก่อตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้าน โดยมีนายก ดำสูงเนิน เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก (ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ อายุ 94 ปี)

1.3 สภาพทางภูมิศาสตร์หมู่บ้านโนนประดู่ ก่อนที่จะตั้งหมู่บ้านเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงมีลำห้วยเล็กมีน้ำใช้ไม่ตลอดปี ต้องอาศัยฝนที่ตกตามฤดูในการทำเกษตร

1.4 อาชีพเดิม

1. ปลุกข้าว
2. ปลุกละหุ่ง
3. มันตำปะหลัง
4. ข้าวโพด
5. เลี้ยงวัว
6. เลี้ยงควาย
7. เลี้ยงไก่

1.5 อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้ว คือ อาชีพปลุกละหุ่งได้ทำการเลิกเพาะปลูก เนื่องจากให้ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ราคาถูก

1.6 อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น

1. รับราชการ
2. รับจ้าง
3. ค้าขาย
4. ทำไร่ฮ้อย เมื่อปี พ.ศ. 2539

1.6 การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนน แบบทางป่า ต่อมาก็กลายสภาพมาเป็นถนนคอนกรีต เมื่อ พ.ศ.2542 ยาว 106 เมตร และมีไฟฟ้าเข้า หมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2525 ต่อจากนั้นก็มีการประปาเข้ามา ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2538

2) สภาพปัจจุบัน

2.1 อาณาเขตติดต่อ บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ จด บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 3 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว
- ทิศใต้ จด บ้านห้วยสูง หมู่ที่ 2 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว
- ทิศตะวันออก จด ตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว
- ทิศตะวันตก จด บ้านกฤษณา หมู่ที่ 1 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว

2.2 การคมนาคม การเข้าสู่หมู่บ้านโนนประคู้ หมู่ 14 มีเส้นทางที่พาหนะสามารถเข้าไปถึงหมู่บ้านได้มีถนนตัดผ่านไปยังหมู่บ้านเป็นเส้นทางที่สะดวกสบายที่สุดเพราะหมู่บ้านอยู่ติด กับถนนใหญ่ไปมาสะดวก มีรถประจำทางผ่านตลอดห่างจากอำเภอสีคิ้วประมาณ 17 กิโลเมตร โดยเป็นถนนลาดยางตลอดสาย การเดินทางมีรถโดยสารผ่านตลอดเพราะว่าเป็นเส้นทางผ่านระหว่าง หมู่บ้านหนองรี หมู่บ้านบ้านใหม่กม.9 หมู่บ้านบ้านกม.13 หมู่บ้านหนองบัวน้อย ท่ารถโดยสารจะ จอดอยู่บริเวณขนส่งเก่า การเดินทางสะดวกส่วนใหญ่ชาวบ้านจะมีพาหนะเป็นของตนเอง โดยจะขับรถยนต์ จักรยานยนต์ไปยังอำเภอมากกว่าขึ้นรถโดยสาร ส่วนการติดต่อภายในหมู่บ้านจะมีถนน หลักในหมู่บ้านแบ่งกลางระหว่างบ้านโนนประคู้ หมู่ที่ 14 กับหมู่ที่ 3 นอกนั้นเป็นเส้นทางเดินเล็กๆ ที่สามารถเดินต่อทะเลกันได้

2.3 ลักษณะประชากร จากการสำรวจหมู่บ้านโนนประคู้ หมู่ 14 ตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนครัวเรือน 92 ครอบครั้ว มีประชากรทั้งหมด 479 คน เป็นชาย 264 คน เป็นหญิง 215 คน อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตร 2,985 ไร่ พื้นที่นา 450 ไร่ พื้นที่ทำไร่ 2,120 ไร่

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	264	50.74
- หญิง	215	49.26
2. อายุ		
ต่ำกว่า 3 ปี	21	4.40
3 ปี - 6 ปี	30	6.30
6 ปี - 12 ปี	50	10.40
12 ปี - 14 ปี	19	4.00
14 ปี - 18 ปี	19	4.00
18 ปี - 50 ปี	269	56.20
50 ปี - 60 ปี	26	5.40
60 ปี ขึ้นไป	45	9.40
3. จบการศึกษา		
-ระดับประถมศึกษา	85	65.90
-ระดับมัธยมศึกษา	25	19.20

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร(ต่อ)

ลักษณะของประชากร	จำนวนคน	ร้อยละ
-ระดับนักศึกษาผู้ใหญ่	16	9.20
-สูงกว่ามัธยมศึกษา	8	6.20

ที่มา : จปฐ ปี 2544

จากตารางที่ 4.1 มีผลการจำแนกจำนวนประชากรจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรภายในหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ช่วงอายุระหว่าง 18 - 50 ปี จะมีจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 56.2% ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน เพราะส่วนใหญ่อยู่ในวัยการศึกษาและวัยทำงาน

ตารางที่ 4.2 รายได้ของประชากรในหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ต่อปีในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท)	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,000	-	-
10,001 - 20,000	20	21.70
20,001 - 30,000	30	32.60
30,001 - 50,000	12	13.04
50,001 บาท	15	27.20

2.4 แหล่งน้ำในหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14

ตารางที่ 4.3 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
สระน้ำ	6	-	✓
ห้วย	1	-	✓

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางธรรมชาติที่แห้งแล้ง จะต้องอาศัยฝนตามธรรมชาติในการประกอบอาชีพการเกษตรเท่านั้น

3) ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

3.1 อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนอาชีพหลักหมู่บ้านโนนประจักษ์ หมู่ที่ 14

อาชีพหลัก	จำนวนครัวเรือน	อัตราร้อยละ
- ปลุกอ้อย	32	34.8
- ปลุกมันสำปะหลัง	40	43.5
- ปลุกข้าวโพด	20	21.7

จากตารางที่ 4.4 ผลการสำรวจพบว่าชาวบ้านโนนประจักษ์ประกอบอาชีพหลักคือการปลูกพืชไร่ พืชที่นิยม ปลูกมากที่สุดคือมันสำปะหลัง คืออัตราร้อยละ 43.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนอาชีพรองหมู่บ้านโนนประจักษ์ หมู่ที่ 14

อาชีพรอง	จำนวนครัวเรือน	อัตราร้อยละ
- เลี้ยงสัตว์	30	65.24
- ค้าขาย	6	6.52
- บริการ		
- เสริมสวย	1	1.08
- ซ่อมรถมอเตอร์ไซด์	1	1.08
- รับจ้าง		
- โรงงานอุตสาหกรรม	24	26.08

จากตารางที่ 4.5 ผลจากการสำรวจพบว่าชาวบ้านโนนประจักษ์ หมู่ที่ 14 นิยมเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่พื้นบ้าน เป็นอาชีพรองนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลัก เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว อยู่ในอัตราร้อยละ 65.24

3.2 จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

ตารางที่ 4.6 ที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

พื้นที่ / ไร่	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1 - 5 ไร่	1	1.09
6 - 10 ไร่	14	15.22
11 - 12 ไร่	26	28.25
21 - 50 ไร่	40	43.49
50 ไร่	11	11.95

จากตารางที่ 4.6 จำนวนที่ดินโดยเฉลี่ย จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 21 - 50 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 43.49 เปอร์เซ็นต์

3.3 การประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.7 การประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้านโนนประดู่ หมู่ที่ 14

อาชีพ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
อาชีพการเกษตร	92	63.04
อาชีพค้าขาย	6	6.52
อาชีพรับราชการ	4	4.34
อาชีพรับจ้าง	25	26.10

จากตารางที่ 4.7 การประกอบอาชีพของประชากรหมู่บ้านประดู่ หมู่ที่ 14 จะเห็นได้ว่าอาชีพเกษตรจะเป็นอาชีพหลักของหมู่บ้าน คือ ร้อยละ 73.02 เปอร์เซ็นต์

3.4 จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน

ร้านค้าขายของชำในหมู่บ้านมีร้านค้าทั้งหมด 6 ร้าน ด้วยกันส่วนใหญ่จะขายสินค้าเบ็ดเตล็ด ของแห้ง ของสด เครื่องดื่ม จะเปิดขายตั้งแต่ 06.00 น.-20.00

3.5 โรงเรียนในหมู่บ้านโนนประดู่ มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในหมู่บ้าน ชื่อโรงเรียนโนนประดู่ ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2497 มีจำนวนครู 6 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 6 คน มีครูที่สอนจบวิชาดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนครูโรงเรียนโนนประดู่

วิชาเอก	จำนวนครู (คน)
พลศึกษา	1
ประวัติศาสตร์	1
ภาษาอังกฤษ	1
อนุบาล	1
ประถมศึกษา	2

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนประจักษ์

ระดับชั้น	จำนวนห้องเรียน(ห้อง)	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
อนุบาลที่ 1	1	17	17.50
อนุบาลที่ 2	1	14	14.40
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	15	15.50
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	11	11.34
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	15	15.50
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	13	13.40
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	12	12.40
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	10	10.30

จากตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนนักเรียนจะเห็นได้ว่า ระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นอนุบาลมี จำนวนน้อย เมื่อเทียบกับโรงเรียนต่างๆ ไป เนื่องจากคนในชุมชนนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในตัวอำเภอ

3.6 สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย คือ

1. ศูนย์สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
2. สถานีอนามัยประจำหมู่บ้านห้วยสูง
3. โรงพยาบาลสิคีวี

4) ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ชาวบ้านโนนประจักษ์ ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ การนับถือศาสนาของชาวบ้านจะมีลักษณะเป็นแบบศาสนาเถรวาท คือนับถือศาสนาตามบรรพบุรุษ วัดจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของ ชาวบ้านในเรื่องพิธีกรรม ประเพณีหรือความเชื่อเรื่องคำสอนของศาสนา ปัจจุบันสถานที่ตั้งของวัดอยู่ ติดถนนใหญ่ไปมาสะดวก เป็นวัดที่ใช้ร่วมกันกับบ้านโนนประจักษ์ได้ หมู่ 14 ภิภุที่วัด 25 ศตวรรษาวารามมีภิกษุอยู่ทั้งหมด 2 รูป มีเณรอยู่ทั้งหมด 2 รูป และมีภาษาพื้นบ้านคือภาษาลาว ชาวบ้านโนนประจักษ์ มีประเพณีที่สมาชิกภายในหมู่บ้านได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านให้ความสำคัญต่องานบุญและประเพณีต่างๆ ไม่เปลี่ยนแปลง สำหรับงานประเพณีที่สำคัญ มีดังนี้

เดือนมกราคม มีประเพณีที่เรียกว่า “ประเพณีขึ้นปีใหม่ของไทย” โดยชาวบ้านจะพากันไปวัดร่วมกันนำอาหารคาวและอาหารหวานถวายแด่พระสงฆ์ มีการเรียกรายเงินกับชาวบ้านเพื่อเป็น

ปัจจัยให้กับพระสงฆ์ทำให้ชาวบ้านเชื่อกันว่าการทำบุญในวันนี้จะเป็นสิริมงคลกับตนเอง และครอบครัว

เดือนเมษายน มีงานประเพณีที่เรียกว่า “ประเพณีสงกรานต์” หรือปีใหม่ของชาวไทยมีการสงกรานต์รดน้ำผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อขอพรปีใหม่ให้เป็นสิริมงคลกันตัวเอง มีการนำอาหารคาวหวานไปทำบุญที่วัดและยังมีการเทศน์มหาชาติให้กับชาวบ้านได้รับฟังเพื่อให้เกิดสิริมงคลกับผู้รับฟังและยังมีการสาดน้ำกันระหว่างคนในหมู่บ้านและคนจากที่อื่น

ซึ่งทำให้ชาวบ้านได้รับความสนุกสนานพร้อม ทั้งได้รับบุญครั้งนี้กลับบ้านไปด้วย

เดือนตุลาคม มีงานประเพณีทำบุญออกพรรษา ชาวบ้านจะมีการทำบุญกวนข้าวทิพย์เพื่อจะ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับผู้ล่วงลับไปแล้ว ชาวบ้านจะช่วยกันนำอาหารคาวหวานมาร่วมกันทำบุญ เพื่อนำไปให้ลูกหลานรับประทานเป็นสิริมงคล

เดือนธันวาคม มีงานประเพณีที่เรียก “กฐินประจำปี” ซึ่งเป็นการร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจ ของชาวบ้านจัดขึ้นเพื่อหาทุน ไปบูรณะวัดให้ดียิ่งขึ้น ชาวบ้านจะพากันบอกบุญให้กับคนในหมู่บ้าน และคนภายนอกหมู่บ้านมาร่วมกันสร้างบุญกุศลในครั้งนี้

ด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี เช่น ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทาง ศาสนา ปรัชญาความเชื่อและประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบท ทางเศรษฐกิจ สังคม การถ่าย ทอดวรรณกรรม คำสอน การประยุกต์ประเพณีบุญ เป็นต้น

ด้านความเชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่

1. นายงก ค้ำสูงเนิน อายุ 93 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านการประยุกต์ประเพณีงานบุญ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ บ้านเลขที่ 4 หมู่ 14 บ้านโนนประจักษ์ ต.วังโรงใหญ่ อ.ศีร์ษะ จ.นครราชสีมา

2. นายคำตัน บุญจันทร์ อายุ 53 ปี เชี่ยวชาญด้านการประยุกต์ประเพณีบุญ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ บ้านเลขที่ 24 หมู่ที่ 14 บ้านโนนประจักษ์ ต.วังโรงใหญ่ อ.ศีร์ษะ จ.นครราชสีมา

5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จำนวนสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว เป็นต้น

1. ถนน บ้านโนนประจักษ์ มีถนนถึงอำเภอ 1 สาย ห่างจากอำเภอประมาณ 17 กิโลเมตร โดยเป็นถนนลาดยางเป็นถนนเส้นเดียวที่ชาวบ้านใช้ในการเดินทางออกไปยังอำเภอ ส่วนถนนในหมู่บ้านโนนประจักษ์ เมื่อ พ.ศ. 2538 เป็นถนนคอนกรีต ความยาว 106 เมตร กว้าง 4.60 เมตร หนา 15 ซม. โดยได้รับการสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ โครงการก่อสร้างถนนงบประมาณ 100,000 บาท วันเริ่มทำสัญญา 18 ต.ค.42 วันสิ้นสุด 18 ก.ย.42 ซึ่งมีคณะกรรมการ ตรวจสอบการจ้าง ในครั้งนี้ด้วย

2. ไฟฟ้า บ้านโนนประดู่มีไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2525 ปัจจุบันบ้านโนนประดู่ มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน โดยมีการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้ารวมกันทั้งหมู่บ้าน มีดังต่อไปนี้

1. ตู้เย็น	85	เครื่อง
2. พัดลม	93	เครื่อง
3. เครื่องปรับอากาศ	-	เครื่อง
4. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	92	เครื่อง
5. ทีวีสี	93	เครื่อง
6. ทีวีขาวดำ	2	เครื่อง
7. โทรศัพท์สาธารณะ	2	เครื่อง
8. หอกระจายข่าว	1	แห่ง

รวมเครื่องใช้ไฟฟ้าทั้งหมู่บ้าน 387 เครื่อง หอกระจายข่าว 1 แห่ง

3. ประปา หมู่บ้านโนนประดู่มีระบบประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง มีครัวเรือนที่ใช้น้ำจาก ระบบประปานี้ตลอดปี จำนวน 43 หลังคาเรือนใช้ร่วมกับหมู่ที่ 3 ซึ่งประปาในหมู่บ้านแห่งนี้ได้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2538 โดยเกิดจากหมู่บ้านมีความยากลำบากใน การนำน้ำที่จะอุปโภคบริโภคมาใช้เพราะจะต้องเดินทางไปนำน้ำจากบ่อน้ำที่มีอยู่ในหมู่บ้าน จึงได้เสนอแนวคิดสร้างประปาขึ้นใน หมู่บ้านได้ดำเนินการสร้างถึงประปา และวางระบบประปา หมู่บ้านจนแล้วเสร็จด้วยการบริหารงาน ขององค์การส่วนตำบล

4. โทรศัพท์ มีตู้สาธารณะ 2 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่กลางบ้านและต้นบ้านที่ติดถนน ส่วนใหญ่จะมีแต่วัยรุ่นที่ชอบใช้โทรศัพท์มากที่สุด

5. หอกระจายข่าว ได้รับการสนับสนุนจากภาคีรัฐบาล ตั้งอยู่บริเวณบ้านผู้ใหญ่บ้านใช้ประโยชน์ในการประกาศข่าวสารภายในหมู่บ้าน

6) จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ มีดังนี้ ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ เมื่อก่อนบ้านโนนประดู่ มีป่าโปร่งเบญจพรรณและไม้ยืนต้น แต่ปัจจุบันได้ถูกตัดโค่นลง เพื่อทำการเกษตรและปลูกสร้างบ้านเรือน

7) การเมืองการปกครอง บ้านโนนประดู่มีผู้ใหญ่ คือ นายเด่นชัย ค้ำสูงเนิน ซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีการกระจายอำนาจ การปกครองในรูปคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีรายชื่อคณะกรรมการดังนี้

1. นายเด่นชัย ค้ำสูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายดาวเรือง คำกั๊ด	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

3. นายน้อย เพี้ยซ้าย	กรรมการ
4. นายคำตัน บุญจันทิก	กรรมการ
5. นายน้อย สงสุวรรณ	กรรมการ
6. นายท้าวน้อย อันจันทิก	กรรมการ
7. นายสมาน นันโท	กรรมการ

สมาชิกอ.บ.ต.ในหมู่บ้านโนนประจักษ์ หมู่ 3 ได้แก่

1. นายสาคร อางจันทิก
2. นายพิทักษ์ สงสุวรรณ

กลุ่มต่าง ๆ มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิกทุนของกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม ปีที่ก่อตั้งกลุ่มบ้านโนนประจักษ์) กลุ่มที่เห็นเด่นชัดมีกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท หรือบรรเทาความเดือดร้อนให้กับสมาชิก (ราย ละเอียดเกี่ยวกับระเบียบกองทุนดูภาคผนวก ค) ซึ่งมีคณะกรรมการที่ดูแลและรับผิดชอบประกอบด้วย

1. นายคำตัน	บุญจันทิก	ประธาน
2. นายสมาน	นันโท	รองประธาน
3. นาง ทองคำ	เพี้ยเพี้ย	เลขานุกร
4. นายพิทักษ์	สงสุวรรณ	เหรัญญิก
5. นางนิล	กันจันทิก	กรรมการติดตามผล
6. นายน้อย	สงสุวรรณ	กรรมการติดตามทวงหนี้
7. นายท้าวน้อย	อันจันทิก	กรรมการตรวจสอบโครงการ
8. นางเกศิณี	เลิศประสิทธิ์	กรรมการติดตามผลงาน
9. นางนิกร	ประจักษ์	กรรมการติดตามทวงหนี้

8) โครงการพัฒนาที่ผ่านมา โครงการของรัฐบาล ได้แก่ โครงการเสริมน้ำประปาจัดทำโดยหน่วยงาน อ.บ.ต.วังโรงใหญ่ เข้ามาปี พ.ศ. 2538 ผลการดำเนินงานแล้วเสร็จเรียบร้อย มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้จำนวน 43 ครัวเรือน

4.1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

ชาวบ้านมีความรู้ทางการเกษตรและนำความรู้มาประกอบอาชีพเช่นการปลูก การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เพื่อสร้างอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัวและยังขยายอาชีพนี้ให้กับญาติพี่น้องได้อีก

2. ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
 ชาวบ้านมีที่ดินของบรรพบุรุษติดตัวมาให้
 และนำมาประกอบอาชีพเพื่อสร้างฐานะให้
 กับตนเองและครอบครัว
3. หนี้สินธนาคารของผู้กู้
 ชาวบ้านมีหนี้สินมาก ร้อยละ 70 มาจากการกู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตร
 และสหกรณ์การเกษตรเงินอื่นๆ
4. หนี้ภายนอกนอกระบบของผู้กู้
 ชาวบ้านมีหนี้นอกระบบน้อยร้อยละ 15 เพราะชาวบ้านไม่สามารถกู้ยืมอัตราดอกเบี้ย
 นอกระบบในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อเดือนได้
5. อาชีพหลักของผู้กู้/อาชีพรอง
 อาชีพหลักคือ ทำการเกษตร และอาชีพรอง คือ รับจ้างต่าง ๆ เช่น รับจ้างไถนาไถไร่
 รับจ้างตามโรงงาน เป็นต้น
6. รายได้ของครอบครัว
 รายได้จากการทำงานและทำการเกษตรตลอดทั้งปีมีประมาณ 30,000 – 35,000 บาท
 ต่อหลังคาเรือน
7. ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการ
 ชาวบ้านมีประสพการณ์มาก่อนจึงทำให้ง่ายต่อการดำเนินงาน

4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

4.2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริม ผู้กู้) มีดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า
 - 1.1 นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง
 ชาติ จากการสัมภาษณ์ และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 นโยบายของรัฐบาลดีเพราะว่ามีการประชาสัมพันธ์กันอย่างค่อเนื่อง
 - 1.2 เงิน 1 ล้านบาท เป็นเงินจัดสรรที่ได้รับจากรัฐบาลในโครงการกองทุน 1
 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยสมาชิกกองทุนเป็นผู้กำหนด
 การบริหาร ร่วมกัน
 - 1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน บุคคลที่ชาวบ้านให้ความไว้วางใจให้เข้ามาบริหาร
 กองทุนหมู่บ้านมีส่วนช่วยในการรณรงค์ให้ชาวบ้านในหมู่บ้านเข้าใจนโยบายรัฐบาล และ

ระเบียบ กองทุนหมู่บ้านยังมีการช่วยผลักดันให้ชาวบ้านมีการชำระคืนเงินกองทุนทำให้มี ดอกผลเพิ่มขึ้นใน กองทุนคณะกรรมการจึงได้รับการไว้วางใจและความพึงพอใจกับชาวบ้าน

1.4 เงินที่ผู้ชำระคืน เงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปประกอบอาชีพ และนำมา ชำระคืนเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาชำระคืนคณะกรรมการ ได้มีการเรียกกลุ่มสมาชิกผู้เงินกองทุน เพื่อแจ้งแก่ สมาชิกผู้เงินว่าถึงวาระกำหนดการชำระคืนเงินแล้ว สมาชิกต้องชำระเงินคืนกับ กรรมการ กรรมการ จะออกไปเสิร์ฟรับเงินให้กับสมาชิกเพื่อเป็นหลักฐานในการชำระเงินแล้ว ส่วนคณะกรรมการก็จะ นำเงินที่สมาชิกรวบรวมส่งธนาคารออมสิน สาขาสี่คิ้ว ต่อไป

1.5 สมาชิกผู้กู้ คือประชาชนในหมู่บ้านที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แล้ว เขียนคำขอกู้ประชาชนในหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วเขียน คำร้องขอสมัครเพื่อขอกู้เงินกองทุน มีจำนวน 58 ราย ผ่านการอนุมัติตั้งแต่เดือนตุลาคม 2544 – ธันวาคม 2544 จำนวน 58 ราย

2. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A มีดังต่อไปนี้

2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่า คณะกรรมการมีการพิจารณาร่วมกัน ก่อนมีการ อนุมัติให้สมาชิกรายนั้นกองทุนหมู่บ้านจะอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกจะต้องพิจารณาผู้กู้ ว่ามีคุณสมบัติ ตรงกับระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาเรื่องการเขียน โครงการเพื่อ ขอกู้เงินของผู้กู้ซึ่ง คณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณา เพื่ออนุมัติเงินกู้โดยมีคณะกรรมการ ร่วมกันสรรหาบุคคลตาม คุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของหมู่บ้านแต่ส่วนใหญ่คณะกรรมการ จะอนุมัติให้กับเครือญาติของตน เองก่อน และจำนวนเงินที่จะอนุมัติให้กู้ก็ไม่เท่ากับสมาชิกคนอื่น ๆ

2.2 กระบวนการทำบัญชีกองทุน พบว่าคณะกรรมการยังขาดความเข้าใจในการ ทำบัญชีมีการจัดทำบัญชีในรูปแบบเป็นแบบบัญชีกองทุน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลกำหนดสมาชิก สามารถ เข้าใจได้ง่ายเมื่อ ได้ดูวิธีการทำบัญชี เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถ ตรวจสอบได้ การทำบัญชีต้องมีความรัดกุม ผู้ที่รับหน้าที่ทำบัญชีต้องสามารถอธิบายที่มาที่ไป ของเงินได้

2.3 การแนะนำวิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ในหมู่บ้านนั้นมีหลายประเภทส่วนใหญ่แล้ว ชาวบ้านจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐานที่ได้อยู่แล้ว ทำกันเป็นครอบครัว ค่าใช้จ่ายค่าการทำธุรกิจ ของชาวบ้านจะเหมือนๆ กันทำให้ราคาตกต่ำเพราะของมีปริมาณมาก ฝีมือน้อยไม่ดีเท่าคู่แข่ง

2.4 การช่วยหาตลาด ผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนนั้นๆ ทำให้ สินค้า เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ดีขึ้นแต่มีข้อเสียคือบุคคลไม่เชื่อถือ ในฝีมือน้อย

2.5 การรับชำระหนี้ สมาชิกผู้กู้ยังไม่ชำระเงินกู้เนื่องจากยังไม่ถึงกำหนดระยะเวลาชำระคืนตามสัญญาที่ได้ขอกู้ไว้ซึ่งเป็นเวลา 1 ปี

3. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1) ผลโดยตรง

1.1 จำนวนเงินของผู้ให้กู้ พบว่าการเก็บข้อมูลตามแบบบ.รต่างหรือแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ มีจุดเด่น คือ ได้ใช้แบบบ.รเป็นบรรทัดฐานในการเก็บข้อมูลจุดด้อย ในแบบบ.ร. 11 มีลักษณะแบบ สอบถามที่ลึกเกินไปทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความจริงกองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้ กู้ทั้งหมด จำนวน 58 รายเป็นเงิน 884,000 บาท การอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 58 รายเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้กู้ทำให้เงิน 1 ล้านบาท ที่ได้ปล่อยกู้ไปเป็นการหมุนเวียนในหมู่บ้าน และเกิดรายได้กับกองทุนมีดอกเบี่ยจากการกู้ยืมกลับมาเป็นทุนสะสมของกองทุนทำให้กองทุนเข้มแข็ง และ เป็นการขยายเงินกองทุนอีกทางหนึ่งด้วย จากการมีผู้กู้ในจำนวน 58 รายนั้นและได้รับอนุมัติทุกราย แต่ลักษณะการประกอบกิจการของผู้กู้ไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ตามโครงการ ได้จริงทุกราย เนื่องจากเมื่อผู้ไปแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการทำกิจการจึงต้องเปลี่ยนไป ดำเนินกิจการการอย่างอื่นทำให้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 ยอดเงินให้กู้ ให้สมาชิกกู้เป็นเงินทั้งหมด 884000 บาท

1.3 กองทุนสะสม พบว่ามีสมาชิกที่กู้ได้จำนวน 58 ราย และกองทุนหมู่บ้านมีทุนสะสม ของหมู่บ้านทั้งสิ้น 14,980.76 บาท จากการที่สมาชิกส่งเสริมออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้กู้พบว่า ผู้กุนำเงินที่กู้เพิ่มทุนดำเนินกิจการแต่ไม่สามารถนำไป ขยายกิจการของ ตนเองเพราะเงินที่ได้รับอนุมัติน้อยเกินไป

2. ผลกระทบโดยตรง ได้แก่

2.1 จำนวนผู้ที่ได้ มีทั้งหมด 58 รายจากสมาชิก 62 ราย

2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านมีทั้งหมด 14,890.76 บาท

2.3 การขยายกิจการของผู้กู้ นำเงินที่กู้ไปขยายกิจการ เช่น ทางการเกษตร นำเงินไปซื้อเมล็ดพันธุ์และซื้อปุ๋ยเพิ่มเพื่อจะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

3. ผลกระทบทางอ้อม

3.1 กองทุนหมู่บ้าน มีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่าคณะกรรมการให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นหมู่คณะซึ่งทำให้กองทุนมีศักยภาพในการดำเนินงาน

3.2 ห้องถื่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

พอสมควรคือมีหน่วยงานของรัฐมาแนะนำ ข้อมูลให้กับชาวบ้าน โน่นประจู่ เดือนละ 1 ครั้ง

3.3 ห้องถื่นมีเครือข่ายการตลาด

การสร้างเครื่องมือทางการตลาดของผู้กู้ยังเป็น ไปไม่ได้เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่ม

3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ในการทำกิจกรรมของผู้ดูแลระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ดีมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 30,000 – 45,000 บาท/ปี ต่อครอบครัว ถือว่ากลุ่มผู้ดูแลสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

4.2.2 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ

1. ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1.1 ประสพการณ์ในการดำเนินกิจกรรมของผู้ดูแล พบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปประกอบกิจกรรมล้วนแต่มีประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของตนเองเป็นอย่างดี เช่น การทำการเกษตร ผู้ดูแลจะเตรียมสถานที่ มีการคัดเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การดำเนินกิจการของผู้ดูแลถึงแม้จะมีประสพการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ แต่ในแง่การดำเนินธุรกิจแล้วผู้ดูแลยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานด้านการตลาด และด้านการส่งเสริมแนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ และตลาด

1.2 หนี้สินของผู้ดูแลและเครือข่าย

ผู้ดูแลมีหนี้สินกันเกือบทุกครัวเรือนทั้งนอกระบบ และของรัฐ โดยชาวบ้านบอกว่านำเงินมาทำการเกษตรและเพื่อเพิ่มทุนทำการค้าขาย

1.3 หนี้สินธนาคารของผู้ดูแล ชาวบ้านมีหนี้สินส่วนใหญ่จะเป็นหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตร เพราะอัตราดอกเบี้ยถูกและมีการพักหนี้เกษตรกรด้วยจึงทำให้ยากู้กันเป็นจำนวนมาก

1.4 หนี้สินของผู้ดูแลจากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ดูแลกองทุนหมู่บ้านพบว่าผู้ดูแลร้อยละ 80 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐและร้อยละ 20 เป็นหนี้นายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง

1.5 อาชีพหลักของผู้ดูแลจากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ดูแลร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 20 ประกอบอาชีพค้าขาย และอื่นๆ

1.6 รายได้ของผู้ดูแลพบว่าผู้ดูแลมีเงินของกองทุนหมู่บ้านมีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็ไม่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จ.ป.ฐ.นัก

1.7 ประสพการณ์ในการดำเนินการ ผู้ดูแลได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการ ผลิตการเกษตร ด้านการตลาด

2. ผลการประเมินปัจจัยนำของหน่วยระบบ B พบว่า

2.1 จำนวนเงินที่ได้จากกู้กองทุน

จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ดูแลที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้ดูแล เช่น นำไปซื้อพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช หรือค้าขายเป็นต้น ผู้ดูแลที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อย มากทำให้ต้อง รอเงินกู้เพียง

อย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้ผู้กู้ตามระเบียบ รายละเอียดไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกินก็ต้องพิจารณากันหลายขั้นตอน และใช้เวลานานทำให้กลุ่มผู้กู้เงิน จากการกู้ไม่พอในการลงทุนประกอบอาชีพ

2.2 สถานที่และวัตถุประสงค์ ในการประกอบอาชีพของผู้พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรที่ดิน เป็นของคนในการประกอบอาชีพทุกราย แต่วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานต้องซื้อจากภายนอกหมู่บ้านได้ แก่พ่อค้าคนกลางทางการเกษตรที่นำเมล็ดพันธุ์มาขาย เช่น การปลูกข้าวโพดเกษตรกรต้องซื้อเมล็ด พันธุ์ข้าวโพดจากพ่อค้าคนกลางไม่ว่าจะเป็นการขายแบบขายสด หรือการขายแบบขายเชื่อก็ตามจึงทำให้มีค่าใช้จ่ายในการไถไร่ ค่าปุ๋ย ค่ายา

2.3 กำลังทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรขาดแคลนกำลังคนในการทำงานต้องจ้าง คนงานในการประกอบอาชีพทั้งทางการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยวกลุ่มค้าขายและอื่นๆ เป็นการ ใช้กำลัง ทำงานน้อยเพียงผู้ประกอบคนเดียวในการค้าขายไม่มีการจ้างงานในภารกิจกลุ่มนี้

3. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

3.1 การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีในการประกอบอาชีพ โดยการ อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ทำนาต้องอาศัยน้ำฝนและจะทำตามฤดูกาล การทำกิจการ ข้างต้นนี้ ต้องรอฤดูกาล

3.2 การหาตลาดที่ดี ผู้กู้ ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม การหาตลาดก็ จะเป็นลักษณะของการขายให้ สหกรณ์ ธกส.และกับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อนแล้ว

3.3 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายคำนึงถึงมากที่สุด เพราะ เป็นสิ่งที่ จะช่วยให้สินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเอง การหาวัตถุประสงค์ที่ดีแค่ราคาในการซื้อ ต้องแพง ตามค่าของวัตถุประสงค์ด้วยจึงประสบปัญหาต้นทุนสูงราคาผลผลิตตกต่ำ

3.4 การทำบัญชี โดยทั่วไปผู้กู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่ายถึงแม้จะทำก็ ทำในรูปแบบ บัญชีกองทุนเงิน 1 ล้านบาท ทำตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้น จะลงข้อมูลที่ไม่ค่อยละเอียดเท่าที่ควรนักเพราะว่ารายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ นั้นจะไม่ค่อยลงกันทำให้ ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย

3.5 การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้นมีวิธีดำเนิน กิจการของตนเองโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพ แต่อาจ อาศัยเทคโนโลยี บางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิต และความเร็วในการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

4. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

4.1 รายได้ในรูปตัวเงิน จะเป็นในเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการซึ่ง รายได้ส่วนใหญ่ จะได้ในจำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิต อาจจะใช้ระยะเวลา 6 - 7 เดือน หรือว่าเป็นปี ซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพ มีพื้นที่หรือมี จำนวนผลผลิตมากน้อยเพียงใด แต่จะอยู่ในช่วง 30,000 - 35,000 บาท/ปี จะเห็นได้ว่าระยะในการ ได้ผลกำไรเป็นในรูปของค่าตอบแทนนั้นจะใช้ระยะเวลานาน

4.2 ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ ส่วนใหญ่ผู้ถือหุ้นของบ้านโนนประจักษ์ จะได้ผลตอบแทนเป็นใน รูปแบบของค่าจ้าง ค่าตอบแทนมากกว่าสิ่งของ

4.3 ผลการดำเนินงาน พบว่ากลุ่มผู้ที่ยังไม่มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นของ ตนเองมาปรับปรุง . เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพขาดความเข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบ พอเพียงต้อง การผลกำไรมาก โดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของ ตนเองไม่สามารถคง อยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ

4.3 สรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ

จากการประเมินพบว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ยังไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ เพราะว่าสมาชิกกองทุนได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพ และเป็นเงินทุนในการทำ กิจการแต่ยังไม่ได้ชำระเงินคืนกองทุน เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดการชำระคืนตามสัญญา 1 ปี จากการเข้า ศึกษาข้อมูลต่างๆ ของกองทุน ได้พบว่าการพิจารณาโครงการขอกู้ของสมาชิก เมื่อคณะกรรมการ ได้อนุมัติแล้ว สมาชิกได้นำเงินไปลงทุนดำเนินกิจการไม่ตรงตามโครงการ ที่ขอู้ จำนวน 20 ราย จากผู้กู้ 58 ราย โดยสมาชิกให้เหตุผลต่อการไม่ปฏิบัติตาม โครงการขอกู้ นั้นว่าเกิดจากความไม่เข้าใจ ในกฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน

1. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1.1 ปัจจัยด้านบวก

1. สมาชิกกองทุนสามารถพัฒนาอาชีพเพิ่มความชำนาญ และสามารถถ่ายทอด ความรู้ให้คนรุ่นหลังได้

2. คณะกรรมการกองทุนมีการพัฒนาการบริหารงานกองทุนโดยมีการติดต่อ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ เช่น พัฒนาการอำเภอสีคิ้ว องค์การบริหารท้องถิ่น ส่วนตำบลวังโรงใหญ่ ในการขอคำแนะนำขอชี้แนะต่างๆ เช่น การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

3. สมาชิกกองทุนมีแหล่งเงินทุนจากกองทุน 1 ล้านบาท ของหมู่บ้านเพื่อให้ สมาชิกกู้ยืมนำไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับครอบครัว

1.2 ปัจจัยด้านลบ

1. ประชาชนในหมู่บ้านมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อเดือน ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้

2. สมาชิกกองทุนบางรายไม่พึงพอใจในการอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งอนุมัติให้กู้เงินได้จำนวนกว่าที่ขอกู้ไว้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานของคณะกรรมการ กองทุนจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดเวทีประชุม

3. สมาชิกบางรายต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่หมู่บ้านทำให้ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชุมกองทุน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนคณะกรรมการเกิดความล่าช้าเก็บเงินฝากตั้งจะจากสมาชิกได้ไม่ครบตามกำหนดเวลา

4. คณะกรรมการกองทุนบางคนขาดความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนและการทำบัญชีกองทุน ดังนั้นภาระหลักจึงตกเป็นของประธานและเหรัญญิก ทำให้ระบบการบริหารงานกองทุนมีความล่าช้าขาดความละเอียดในการทำงาน

1.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น ปลูกพืชไร่อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และได้นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาปรับปรุงพืชให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น

1.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย เพื่อที่จะทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนด ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน โนนประจักษ์ มีรายละเอียด สรุปได้เป็นตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน โนนประจักษ์ หมู่ที่ 14

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ที่ใช้วัด	จำนวน	ร้อยละ
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีกัน	(.) มาก (./) ปานกลาง (..) น้อย	20	40
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	(.) มาก (./) ปานกลาง (..) น้อย	25	44
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	(.) มาก (./) ปานกลาง (..) น้อย	35	70
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	(.) มาก (./) ปานกลาง (..) น้อย	25	50
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	(/) ไร่ จำนวน 12 ครั้งต่อปี (..) ไม่ใช่	50	100
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	จากปีก่อนมี 92 ครอบครัว	50	100

ตารางที่ 4.10 แสดงความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน โนนประดู่ หมู่ที่ 14(ต่อ)

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ที่ใช้วัด	จำนวน	ร้อยละ
	(..) เพิ่ม.....ครอบครัว (..) ลดลง.....ครอบครัว (/) เท่าเดิม		
7.ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่ พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน	จากปี ก่อนมี 92 ครอบครัว (..) เพิ่ม.....ครอบครัว (..) ลดลง.....ครอบครัว (/) เท่าเดิม	50	100
8.ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร ประชาชน	จากปี ก่อนมี 5 กลุ่ม (..) เพิ่มขึ้นเป็น- กลุ่ม (..) ลดลงเหลือ.....กลุ่ม (...) เท่าเดิม	50	100
9.ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ของสมาชิกชุมชนเป็นประจำโดยการ ประชุมหรือเสวนา	(/) มาก (./) ปานกลาง (..) น้อย	25	50
10.ในชุมชนมรการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการและผู้ด้อยโอกาส	จากปี ก่อนมี 7 คน (..) เพิ่มขึ้นเป็น.....กลุ่ม (..) ลดลงเหลือ.....กลุ่ม (/) เท่าเดิม	50	100
11.ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	(/) ใช่ (..) ไม่ใช่ (..) ไม่แน่ใจ	25	50
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหา ของชุมชนได้โดยมีแผนงานที่คิดโดย สมาชิกในชุมชน	(/) ใช่ (..) ไม่ใช่	50	100

บ้าน โนนประดู่ หมู่ 14 จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากชาวบ้าน 50 คน ซึ่งได้เสนอ
จัดส่งไปแล้วในแบบ บ.ร.2 ซึ่งสรุปได้ว่า

1. ความสามัคคีในชุมชนมีความสามัคคีปานกลางซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40
ของการสุ่มตัวอย่าง
2. ความซื่อสัตย์ สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ปานกลางซึ่งคิดเป็นร้อยละ 44
3. ยกย่องคนทำความดี จะเห็นได้ว่าชุมชนมีการยกย่องทำความดีปานกลาง
ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันคิดเป็นร้อยละ 50
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 100 คือ 12 ครั้งต่อปี
6. สมาชิกในชุมชนสามารถเลี้ยงครอบครัว ได้มีจำนวนเท่าเดิมจากการสำรวจครั้งแรกคือ
92 ครอบครัว
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกันมีจำนวนเท่าเดิมจา
กการสำรวจในครั้งแรก คือ 92 ครอบครัว
8. ในชุมชนมีการรวมกลุ่มองค์กรประชาชน มีจำนวนเท่าเดิมมี 5 กลุ่ม
9. ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นมีมากซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา มีจำนวนเท่าเดิมจากการสำรวจครั้งแรก คือ
7 คน
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีความยุติธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มสุ่มตัวอย่าง
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านโนน
ประจักษ์ หมู่ที่ 14 สรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินกองทุนหมู่บ้าน และปัจจัยด้านลบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

3. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้านและตำบล

4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

2. วิธีการดำเนินการ

2.1 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจโดยละเอียด

2.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในท้องถิ่น

2.3 ใช้ชีพชีโมเดล วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปร
ที่ทำการเก็บข้อมูล

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณพร้อมทั้งอาศัยข้อมูลจากแบบรายงานต่างๆ ที่ได้เก็บไว้แล้วในบางส่วน

2.5 วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยรวบรวมผลการวิเคราะห์เป็นเอกสาร

2.6 สรุปผลการดำเนินงานในรูปของสารนิพนธ์

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2 ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน

3.3 ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

3.4 ได้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทจะยังคงอยู่หรือไม่ ได้ทราบว่าเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้จริงหรือไม่

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน โนนประจักษ์ หมู่ที่ 14 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีผลสรุปดังนี้

กระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน โนนประจักษ์ หมู่ที่ 14 พบว่ายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจาก จากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนได้พิจารณาอนุมัติโครงการที่สมาชิกขอกู้ โดยมีกำหนดระยะเวลาการชำระคืน 1 ปี ซึ่งปัจจุบันนี้ยังไม่ถึงกำหนดระยะเวลาชำระคืน จึงไม่สามารถจะสรุปผลออกมาได้ว่าการบริหารจัดการจัดการกองทุน จะมีประสิทธิภาพรวมทั้งการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน อีกทั้งการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชน การพึ่งพาตนเอง ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและชุมชนภายนอกอยู่มาก อีกทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจของชุมชน พบว่า กลุ่มผู้กู้บางส่วนยังขาดความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรที่เป็นจำนวนมาก โดยมีได้คำนึงถึงการผลิตและตลาดรองรับผลผลิต ทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ในด้านศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนเกิดจากสมาชิกในชุมชนกองทุนหมู่บ้าน โนนประจักษ์ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่คนในชุมชน และปัจจัยด้านสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ด้านเครือญาติ ในการบริหารจัดการกองทุนให้ยั่งยืนก็ยังไม่สามารถสรุปผลที่ชัดเจนได้ จนกว่าจะมีชำระคืนเงินกู้แก่กองทุน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านดังนี้

ปัจจัยด้านบวก

(1) สมาชิกกองทุนสามารถพัฒนาอาชีพเพิ่มความชำนาญ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้คนรุ่นหลังได้

(2) คณะกรรมการกองทุนมีการพัฒนาการบริหารงานกองทุนโดยมีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ เช่น พัฒนาการอำเภอ สีกิ้ว องค์การบริหารท้องถิ่น ส่วนตำบลวังโรงใหญ่ ในการขอคำแนะนำขอชี้แนะต่างๆ เช่น การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

(3) สมาชิกกองทุนมีแหล่งเงินทุนจากกองทุน 1 ล้านบาท ของหมู่บ้านเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมนำไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับครอบครัว

ปัจจัยด้านลบ

(1) ประชาชนในหมู่บ้านยังคงมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุนนอกระบบซึ่งอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อเดือน ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้

(2) สมาชิกกองทุนบางรายไม่พึงพอใจในการอนุมัติเงินกู้ ของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งอนุมัติให้กู้เงินได้จำนวนน้อยกว่าที่ขอไว้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานของคณะกรรมการกองทุน จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดเวทีประชุมเท่าใดนัก

(3) สมาชิกบางรายต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่หมู่บ้านทำให้ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชุมกองทุนทำให้การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการเกิดความล่าช้า เก็บเงินฝากสัจจะจากสมาชิกได้ไม่ครบตามกำหนดเวลา

(4) คณะกรรมการกองทุนบางคนขาดความรู้ในการบริหารจัดการกองทุน และการทำบัญชีกองทุน ดังนั้นภาระหนักจึงตกเป็นของประธานและเหรัญญิก ทำให้ระบบบริหารกองทุนมีความล่าช้า ขาดความละเอียดในการทำงาน

3. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการประกอบอาชีพต่างๆ สามารถลงทุนก่อให้เกิดรายได้จากผลผลิต

ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินนำเงินไปดำเนินโครงการตามกิจกรรมต่างๆ สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินลงได้ในระดับหนึ่ง และช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพมากขึ้น โดยสมาชิกได้รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

นำความรู้ที่ได้จากการรวมกลุ่มองค์กร ไปพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของตนเอง และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าในอดีต

ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ประชาชนเกิดความสามัคคีมากขึ้น สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น มีทัศนะอยากให้เกิดกองทุนที่มั่นคง มีประสิทธิภาพเพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการบริหารการจัดการกองทุน

- ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน แก่คณะกรรมการ กำนัน โดยเฉพาะற்றுณิกและเลขานุการควรได้รับความรู้ในการทำบัญชีกองทุนมากที่สุด เนื่องจากการทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านค่อนข้างยากและข้อมูลมาก ต้องทำบัญชีไม่ให้ผิดพลาด เพื่อความ โปร่งใสในการบริหารกองทุนและเป็นการจัดระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยในการบริหารจัดการกองทุน

2. ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- สมาชิกผู้กู้เงิน ไปประกอบอาชีพต่างๆ ที่มีกิจกรรมเดียวกันหรือคล้ายกันควรมี การรวมกลุ่มจัดตั้งองค์กรประกอบอาชีพขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มอาชีพเดียวกัน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อจะช่วยให้การประกอบอาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะนำสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยต่อไป

จากการที่ได้เข้าไปศึกษากระบวนการบริหารการจัดการกองทุนของหมู่บ้าน โนนประดู่ เป็นระยะเวลา 10 เดือน ซึ่งในปัจจุบันระยะเวลาของโครงการดังกล่าวได้สิ้นสุดลง ซึ่งจากการ ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของหมู่บ้านพบว่าสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนยังไม่ชำระเงินคืน เนื่องจาก ไม่ถึงกำหนดการชำระเงินคืน จากเหตุปัจจัยดังกล่าวมีการศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยงานด้านกองทุน ในครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนการชำระคืนเงินกู้ของ สมาชิกผู้กู้เพื่อที่จะประเมินศักยภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกในชุมชนว่าจะ สามารถดำรงกองทุน 1 ล้านบาท ให้คงอยู่ได้ตลอดไปหรือไม่

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นครราชสีมา : ทัศนทองการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นนทบุรี : เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นนทบุรี : เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. คู่มือการทำบัญชีและรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้ง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ครูสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- มัลลิกา สังข์สนิท. 2544. รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. หน้าที่ 221-234. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, คณะทำงานเพื่อเพิ่มสัมฤทธิ์ผลการนิเทศงานนักศึกษา. 2545. คู่มือการจัดเก็บข้อมูล บร.1-12. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม. 2545.ชุดวิชาสารนิพนธ์. เอกสารเพิ่มเติมประกอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.